

Aan Provinciale Staten

DATUM	31-3-2020	REFERENTIE	F. van der Blij
ONS NUMMER	82079CAC	DOORKIESNUMMER	06 5494 7544
NUMMER PS	Nummer PS	E-MAILADRES	Fred.van.der.blij@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	/	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statensbrief:

Korte termijn beheersmaatregelen OV en regiotaxi in verband met coronacrisis

Voorgestelde behandeling:

Ter kennisname

Geachte dames en heren,

Inleiding

Gezien de maatregelen rond de coronacrisis staat ook het OV onder grote druk. Het gaat hierbij om het snel en adequaat aanpassen van de dienstregeling om in te spelen op het sterk teruglopen van de reizigers (opbrengsten) en de beschikbaarheid van personeel als gevolg van de gezondheidssituatie.

lnmiddels hebben alle vervoerbedrijven die in opdracht van ons rijden, zowel in het openbaar vervoer als bij de regiotaxi, contact met ons gezocht om de positie waarin zij verkeren onder de aandacht te brengen en om passende maatregelen te vragen. Het gaat zowel om de OV bedrijven (Qbuzz en Syntus Utrecht/ Keolis) als om de regiotaxibedrijven (Willemsen-de Koning en Gomes, en het callcenterbedrijf voor regiotaxi Connexion). Wij willen u graag informeren over de actuele situatie in het OV en bij regiotaxi en de maatregelen die wij nemen om in te spelen op de huidige problemen van de vervoerbedrijven.

Voorgeschiedenis

De maatregelen rond de coronacrisis hebben gevolgen voor de dienstverlening aan de reizigers (afschaling dienstregelingen) en het heeft consequenties voor de bedrijfszekerheid van de betreffende bedrijven. Vervoerbedrijven zijn voor een groot deel afhankelijk van de reizigersinkomsten. Gezien de terugval van de reizigers aantallen tot ongeveer 15% van de normale situatie (en mogelijk binnenkort nog minder bij nog verdere afschaling) is een acuut cash flow probleem ontstaan, waarbij vervoerders zonder aanvullende maatregelen binnen enkele weken in hun voorbestaan kunnen worden bedreigd. Weliswaar heeft de regering steunmaatregelen toegezegd, die mogelijk ook deze bedrijven (deels) zullen helpen om te overleven, maar nu is (nog) niet duidelijk of deze maatregelen voor deze bedrijven voldoende en/of tijdig soelaas bieden.

Essentie / samenvatting:

Gevolgen dienstverlening reizigers

Met de invoering van de landelijke coronamaatregelen (*social distancing* en geen kwetsbare groepen in OV) is het gebruik van openbaar vervoer en de regiotaxi in provincie teruggedrukt tot ongeveer 15 % van de reizigers. Daarnaast worden de vervoerbedrijven geconfronteerd met uitval van personeel door de huidige gezondheidssituatie (veel oudere werknemers). Het gevolg hiervan is dat beide OV vervoerders de dienstregeling hierop aangepast hebben. Beide vervoerders Syntus Utrecht en U-OV (Qbuzz) rijden sinds afgelopen woensdag

18 maart een afgeschaalde dienstregeling (tot ongeveer 60%). Daarbij is veel maatwerk verricht met extra aandacht voor de bereikbaarheid van ziekenhuizen, terwijl tegelijk nog vrijwel het hele netwerk bediend blijft.

Vervoerders denken ook al na over een nog verder afgeschaalde dienstregeling (ongeveer 35% ritten) waarbij wel het hele netwerk intact blijft (dus ook bereikbaarheid ziekenhuizen), maar met lagere frequentie en meer overstappen. Dat sluit beter aan op het gebruik en blijft uitvoerbaar als ziekteverzuim van personeel nog verder toeneemt. Het afschalen is niet uniek. Zo rijdt de NS sinds zaterdag 21 maart een basisdienstregeling, die nog wel lager is dan de hier genoemde 35%.

Bijzonder punt is uiteraard de bescherming en de veiligheid van het beschikbare personeel door beide werkgevers. Dit betekent voor de bussen dat alleen achterin ingestapt kan worden. En ook dat van passagiers gevraagd wordt de geldende RIVM-maatregelen te volgen, zoals elleboog niezen en afstand houden. Daarnaast is het OV uiteraard ook gehouden aan eventuele nog verdergaande landelijke richtlijnen, mocht de regering hiertoe over gaan.

De situatie is ook bij regiotaxi van uitzonderlijke aard. We zien ook daar dat het vervoer sterk gedaald is tot ongeveer 15% van de reizigers. Regiotaxi is voor 95% WMO vervoer in opdracht van de gemeenten van deur tot deur voor mensen met een WMO-indicatie. Het gaat hier om het niet planbare vraagafhankelijke vervoer met een sociaal recreatief doel zoals gezondheidszorgafspraken, visites, bijwonen plechtigheden en deelnamen aan verenigingsleven. Veel van de reisdoelen zijn nu weg gevallen. Omdat het hier om een kwetsbare doelgroep gaat en gelet op de gewenste afstand van mensen onderling proberen de vervoerbedrijven zoveel mogelijk de reizigers individueel te vervoeren. Reizigers die verkouden etc. zijn mogen niet reizen.

Voor zowel het openbaar vervoer als de regiotaxi sluiten wij nauw aan bij wat er aan landelijke afspraken worden gemaakt. Voor het openbaar vervoer komen deze landelijke afspraken tot stand tussen OV NL (branche vereniging van alle OV vervoerders), DOVA (Samenwerkingsverband van de 14 decentrale OV Autoriteiten waaronder de provincies), en het Rijk (ministerie van I en W). Voor regiotaxi zijn VNG en Rijk de gesprekspartners van vervoerders en decentrale overheden.

Financiële gevolgen vervoerbedrijven

Bij de uitvoerende partijen zijn grote zorgen over het voortbestaan van de bedrijven en daarmee de continuïteit van de dienstverlening gedurende en na deze crisis. Minder reizigers per dag resulteert in minder opbrengsten per dag. Dit wordt direct gevoeld. . . Daarbij worden hulpvragen gesteld voor de korte en lange termijn:

1. Kan de provincie helpen bij cash flow problemen, zodat continuïteit van het bedrijf en daarmee van de dienstverlening aan reizigers, de komende tijd gedurende de coronabeperkingen geborgd wordt;
2. Kan de provincie de inkomstenderving geheel of gedeeltelijk compenseren nadat de coronacrisis is afgelopen.

Korte termijn maatregelen

Van belang is dat OV- en regiotaxibedrijven in ieder geval de komende tijd, ook in afwachting van de compenserende maatregelen van het Rijk, in staat zijn om aan hun betalingen te voldoen. Daarom hebben wij besloten om de bevoorschotting binnen het begrotingsjaar 2020 aan te passen. Daarmee is de dienstverlening de komende maanden geborgd.

Voor de bovenstaande situaties geldt dat de mate waarin de bevoorschotting naar voren wordt gehaald afhankelijk zal zijn van het verloop van de coronacrisis, van de financiële situatie van de betreffende bedrijven en de mate waarin zij er gebruik van wensen te maken, hetgeen maandelijks door ons getoetst zal worden.

De vervoerders moeten aan strikte voorwaarden voldoen als zij hier gebruik van wensen te maken. Denk aan doen onderbouwd verzoek met volledige openheid over hun financiële situatie, volledige inzet om het vervoer te continueren met in acht nemen van de landelijke afspraken daarover, en maximale inspanning om de kosten beperkt te houden en om rijksmiddelen te verwerven mede ten behoeve van de latere afrekening.

Lange termijn maatregelen

We achten het te vroeg om nu afspraken te maken hoe af te rekenen na einde beperkende maatregelen coronacrisis. Dit is ook landelijk afgesproken met het Rijk en de sector. Belangrijke reden hiervoor is dat de omvang en duur (hoe groot is de inkomstenderving, welke besparingen worden bereikt, wat is de impact van de landelijke steunmaatregelen etc.) nog niet in beeld zijn.

Wij zullen u hierover op een later tijdstip informeren.

Belangrijke aandachtspunten

Onze wettelijke taken en de unieke situatie van OV en regiotaxi

Openbaar Vervoer (inclusief regiotaxi; weliswaar wettelijke WMO taak gemeenten maar wij zijn als contractbeheerder in opdracht gemeenten ook verbonden met die wettelijke taak) is een wettelijke taak van de provincie (Wet personenvervoer 2000). Dit betekent dat OV in een of andere vorm op korte en lange termijn door

ons gegarandeerd wordt; ook als een vervoerder in de problemen komt. Daarmee kunnen deze bedrijven niet op één lijn geplaatst worden met andere leveranciers. Dat betekent dat wij in welbegrepen eigen belang en gelet op de publieke taak voor zover mogelijk gehoor willen geven aan de acute hulpvragen van deze bedrijven.

Samenwerking met gemeenten voor toepassen maatregelen Regiotaxi

Wat betreft de Regiotaxi is het zaak dat de gemeenten zo snel als mogelijk instemmen met het voorstel van de provincie. De provincie is in deze een soort doorgeefluik. Het grootste deel van de financiering is afkomstig van gemeenten. De gemeenten dienen dan ook in te stemmen met een dergelijke regeling. Vanuit onze regierol zoeken wij de afstemming met betrokken gemeenten.

Eindafrekening en meerjarige gevolgen nog onbekend

Er bestaat een risico dat voorschotten mogelijk niet of niet geheel terugbetaald kunnen worden bij de eindafrekening 2020. Dit risico wordt groter naarmate de beperkende maatregelen van de coronacrisis langer zorgen voor weinig reizigers en daarmee ook voor lagere opbrengsten. De afhandeling hiervan is mede afhankelijk van de uitwerking van steuntoezegging van het Rijk. Zodra er een overzicht is van de effecten en steunmaatregelen is het pas mogelijk om de balans op te maken voor 2020. Eén van de nu al te voorziene effecten is de doorwerking in de concessie van U-OV (Qbuzz). Zo ligt bij U-OV, in tegenstelling tot Syntus, de opbrengstverantwoordelijkheid bij de provincie. Dit betekent dat het opbrengstenverlies van nu uiteindelijk voor rekening van de provincie komt. Dit issue komt dan ook terug bij de lange termijn maatregelen, waarbij wij op basis van de dan bekende feiten en de dan geldende situatie naar de meest gewenste oplossing gaan kijken in lijn met de voorwaarden die de concessie stelt.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Onder de huidige crisissomstandigheden zorgdragen voor het zoveel mogelijk continueren van het OV en de regiotaxi. Dit is een wettelijke taak van de provincie. Ook na de crisis zullen wij weer moeten zorgen voor een vraaggericht en kosteneffectief OV. Hiervoor zijn (financieel) gezonde vervoerbedrijven noodzakelijk.

Financiële consequenties

De vastgestelde beheersmaatregelen passen binnen de door u vastgestelde begroting 2020.

De risico's voor de provincie zullen hanteerbaar zijn omdat we met betrokken OV-bedrijven een langlopend contract hebben zodat deze voorschotten zo veel mogelijk verrekend kunnen worden met de eindafrekening of met toekomstige subsidies. Een en ander uiteraard afhankelijk van de duur van de crisis en de beperkende maatregelen daarbij.

Gezien het bovenstaande is het naar voren halen van de bevoorschotting de meest voor de hand liggende korte termijn maatregel als tijdelijke oplossing voor het cashflow probleem van vervoerders.

Voor wat betreft de regiotaxi zijn de financiële risico's voor de provincie beperkt. De financiële verantwoordelijkheid ligt immers grotendeels bij de gemeenten. Daarom is afstemming met gemeenten over deze maatregelen van groot belang. Alvorens tot 80% bevoorschotting van de taxibedrijven over te gaan zullen hierover sluitende afspraken met de gemeenten gemaakt worden.

Vervolprocedure / voortgang

Wij zullen u later dit jaar informeren over de noodzakelijke vervolgstappen, zodra meer bekend is over de volledige omvang van de coronacrisis en de gevolgen voor OV en regiotaxi.

Bijlagen

N.v.t

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis nemen van de statenbrief korte termijn beheersmaatregelen OV en regiotaxi in verband met coronacrisis.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,